

Imię i nazwisko .....

Klasa ..... Grupa A

1. Połącz w pary tytuły dzieł i ich twórców. Wpisz do tabeli właściwe oznaczenia literowe.1. *Krótką rozprawą między trzema osobami, Panem, Wójtem a Plebanem*2. *Kronika polska*

trzydzieści

3. *O pochodzeniu i czynach Polaków ksiąg*4. *Kronika wszytkiego świata*

1	2	3	4

a) Marcin Bielski

b) Marcin Kromer

c) Maciej z Miechowa

d) Andrzej Frycz Modrzewski

e) Mikołaj Rej

2. Wykonaj polecenia dotyczące ilustracji.

a) Podaj nazwę i lokalizację obiektu przedstawionego na zdjęciu.

.....

b) Wymień dwie cechy architektury renesansowej widoczne na zdjęciu.

- .....

- .....

- .....

Shutterstock

3. Dokończ zdania. Nadwiślańskie Towarzystwo Literackie powstało w (*wpisz miasto*) .....

Dziełem Bernarda Moranda jest miasto nazywane Padwą północy, czyli .....

4. Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie wyjaśnij, jakie praktyki przy wyborze urzędników krytykował Andrzej Frycz Modrzewski.

Andrzej Frycz Modrzewski o obsadzaniu urzędów, XVI w.

Niechże tedy i to się stanie obyczajem, aby przy powierzaniu dostojęństw najbardziej oglądano się na cnotę. Niechże król albo ktokolwiek, kto się ma o to troszczyć, nie pozwala, aby mu oczy ćmiono tylko zadymionymi ze starości herbami przodków; niech wybada, jaki charakter i myśli tego, kogo ma do dostojęństw przeznaczyć. [...] Bo nie wiem, czego znakomitego dokona na urzędzie, kto ani rozsądkiem, ani nauką do takich spraw nieprzygotowany, kto nie wie, co to uczciwa praca, i kto na nią niewytrzymały, kto przywykł trawić największą część swego czasu na zabawach i biesiadach [...]. Ale ponieważ wielu uważa, że przy udzielaniu dostojęństw wpiertw niż na cnotę patrzeć się winno na szlachectwo rodu, trzeba się rozprawić z tym błędem i założyć, że prawdziwe szlachectwo nie tyle polega na świetności przodków i starożytności herbów, ile na cnotcie.

Odrodzenie, oprac. L. Szczucki i J. Tazbir, Warszawa: PZWS, 1960, s. 28.

.....

.....

.....

.....

Imię i nazwisko .....

Klasa ..... Grupa B

1. Połącz w pary tytuły dzieł i ich twórców. Wpisz do tabeli właściwe oznaczenia literowe.1. *Krótką rozprawą między trzema osobami, Panem, Wójtem a Plebanem*2. *Kronika polska*   3. *O pochodzeniu i czynach Polaków ksiąg*trzydzieści   4. *Kronika wszytkiego świata*

1	2	3	4

a) Andrzej Frycz Modrzewski   b) Marcin Bielski   c) Marcin Kromer

d) Mikołaj Rej   e) Maciej z Miechowa

2. Wykonaj polecenia dotyczące ilustracji.

a) Podaj nazwę i lokalizację obiektu ukazanego na zdjęciu.

.....

b) Wymień dwie cechy architektury renesansowej widoczne na fotografii.

— .....

.....

— .....

.....

Shutterstock

3. Dokończ zdania.Żona Zygmunta Starego, Bona Sforza, to włoska księżniczka pochodząca z (*wpisz miasto*)

.....

Symbolem szkolnictwa protestanckiego w Polsce w XVI w. były liczne gimnazja powstałe w różnych częściach Rzeczypospolitej oraz akademie w (*wpisz miasto*) .....**4. Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie wyjaśnij, jakie praktyki przy wyborze urzędników krytykował Andrzej Frycz Modrzewski.**

Andrzej Frycz Modrzewski o obsadzaniu urzędów, XVI w.

Niechże tedy i to się stanie obyczajem, aby przy powierzaniu dostojenstw najbardziej oglądano się na cnotę. Niechże król albo ktokolwiek, kto się ma o to troszczyć, nie pozwala, aby mu oczy ómiono tylko zadymionymi ze starości herbami przodków; niech wybada, jaki charakter i myśli tego, kogo ma do dostojenstw przeznaczyć. [...] Bo nie wiem, czego znakomitego dokona na urzędzie, kto ani rozsądkiem, ani nauką do takich spraw nieprzygotowany, kto nie wie, co to uczciwa praca, i kto na nią niewytrzymały, kto przywykł trawić największą część swego czasu na zabawach i biesiadach [...]. Ale ponieważ wielu uważa, że przy udzielaniu dostojenstw wpierw niż na cnotę patrzeć się winno na szlachectwo rodu, trzeba się rozprawić z tym błędem i założyć, że prawdziwe szlachectwo nie tyle polega na świetności przodków i starożytności herbów, ile na cnotcie.

Odrodzenie, oprac. L. Szczucki i J. Tazbir, Warszawa: PZWS, 1960, s. 28.

.....

.....

.....

.....

12. Odrodzenie w Polsce

Zakres rozszerzony. Model odpowiedzi

Nr	Grupa A	Grupa B	Punktacja
1.	1 – e; 2 – c; 3 – b; 4 – a	1 – d; 2 – e; 3 – c; 4 – b	2 pkt
2.	a) fragment dziedzińca Zamku Królewskiego na Wawelu (w Krakowie)	a) ratusz w Poznaniu	2 pkt
	b) np. – krużganki (ganki biegnące wzdłuż ścian budynku wokół dziedzińca) – arkady, czyli kolumny połączone łukiem, będące zdobieniem krużganków	b) np. – trójkondygnacyjna lodžia, czyli otwarta wnęka w formie arkad – nad lodżią znajduje się attyka, czyli ozdobny element wieńczący elewację	2 pkt
3.	Nadwiślańskie Towarzystwo Literackie powstało w <i>Krakowie</i> . Dziełem Bernarda Moranda jest miasto nazywane Padwą północy, czyli <i>Zamość</i> .	Żona Zygmunta Starego, Bona Sforza, to włoska księżniczka pochodząca z <i>Mediolanu</i> . Symbolem szkolnictwa protestanckiego w Polsce w XVI w. były liczne gimnazja powstałe w różnych częściach Rzeczypospolitej oraz akademie w <i>Rakowie</i> .	2 pkt
4.	np. Autor krytykuje przyznawanie urzędów jedynie na podstawie szlacheckiego pochodzenia, bez sprawdzenia cech i kompetencji kandydata. Postuluje, by brać pod uwagę jego cnotę (zespół cech osobistych, jak pracowitość, wytrwałość, poglądy i wykształcenie). Według autora powinna ona wynikać ze szlactwa. <i>(lub podobna, merytorycznie poprawna odpowiedź)</i>	np. Autor krytykuje przyznawanie urzędów jedynie na podstawie szlacheckiego pochodzenia, bez sprawdzenia cech i kompetencji kandydata. Postuluje, by brać pod uwagę jego cnotę (zespół cech osobistych, jak pracowitość, wytrwałość, poglądy i wykształcenie). Według autora powinna ona wynikać ze szlactwa. <i>(lub podobna, merytorycznie poprawna odpowiedź)</i>	2 pkt
RAZEM			10 pkt